

6 maart 2016 Zondag Laetare – verheugt u

Lezing: Lucas 13 : 1- 9 Een nieuwe kans

Mensen komen met een sensatie-verhaal bij Jezus: heb je het al gehoord, wat er nu toch gebeurd is? Wat verschrikkelijk? Natuurlijk hadden de kranten er vol van gestaan. Stel dat er kranten waren geweest. De hele stad praat over niets anders. Want hoe is het toch mogelijk. Hoe heeft dit kunnen gebeuren? Achttien onschuldige mensen zijn om het leven gekomen, domweg omdat ze op het verkeerde moment op de verkeerde plek waren. Alleen maar omdat ze precies tóen langs de toren bij Siloam liepen, toen die totaal onverwacht instortte. Achttien onschuldige slachtoffers. Er gebeuren trouwens wel meer verschrikkelijke dingen. Vol afgrijzen vertellen de mensen elkaar hoe het is afgelopen met een groepje mannen uit Galilea. We weten niet waarom die op weg waren naar Jeruzalem. Ze waren in ieder geval zonder enig pardon gedood door Romeinse soldaten; allemaal. Het was een verschrikkelijke tijd. Tientallen jaren zal het verzet ondergronds broeien tot aan de eerste grote joodse opstand. Die zal vier jaar duren van 66-70 en bruut, genadeloos wordt het verzet door de Romeinen gebroken. De tempel verwoest. Het is je reinste terreur. Zoals vandaag IS zijn executievideo's op internet zet om doodsangst in het hart van de mensen te zaaien en zo de mensen te onderdrukken, zo werden tallozen afgeslacht. Mannen uit Galilea. En om het de Joden nog eens extra in te peperen had Pilatus in de tempel het bloed van de Galileeërs vermengd met de offers die ze hadden willen

brenge. Waaron? Om het volk te vernederen, diep te vernederen. Het was een verschrikkelijke tijd. En dan gaat een mens zich vragen stellen. Dat kan niet anders. Hoezo? Hoezo, God? Waaron dit onafzienbare, dit eindeloze geweld? Het kan niet anders wanneer je bewust in deze wereld wilt staan, dan komen de vragen.

Waaron overkomt iemand dit? Was het eigen schuld of de schuld van iemand anders? Waaron is er zoveel lijden? Waaron worden deze Galileeërs vermoord? Waaron verongelukken er mensen? Waaron worden mensen ziek?

Want deze Galileeërs waren toch echt geen slechtere mensen dan alle ándere Galileeërs? Zodat zij dit verdiend hebben en de anderen niet? Jezus was zelf een Galileeër. Of dat die inwoners van Jeruzalem, die domweg op het verkeerde moment op de verkeerde plek waren, dat die zondiger waren dan alle andere inwoners van Jeruzalem, die die dag toen de toren van Siloam instortte toevallig ergens anders waren? En om het naar onze tijd te halen: denkt u dat de kinderen die dagelijks verdrinken in de zee tussen Turkije en Griekenland slechtere mensen zijn dan de mensensmokkelaars die hen en hun ouders in rubberbootjes zetten en van hun handel schatrijk worden?

En dan gaan mensen zich vragen stellen over — vragen over zonde. En in Israël betekent zonde dat mensen afwijken van de weg van Mozes en de profeten. Dat is zonde. Vorige week stonden ze nog samen met Jezus op de berg: Mozes en Elia, de wet en de profeten. En díe weg verlaten, dat is zonde. En de mensen vroegen zich

af: zijn we dan zó ver afgeweken dat onschuldige mensen moeten sterven onder het puin van een toren die instort? Zijn we zó ver weg van God weg gedwaald dat zelfs de offers in de tempel worden vermengd met mensenbloed om ons te vernederen?

Het kan niet anders maar wanneer je om je heen kijkt, dan stel je jezelf vragen.

Lukas 13 brengt ons vandaag naar een reeks van vragen over zonde, over schuld, over oordeel en over straf. Jezus vraagt of ze nu denken dat die mensen grotere zondaars waren dan andere mensen. Of te wel: denken ze misschien dat het hun eigen schuld was? En daarmee roert Jezus een vraag aan die waarschijnlijk zo oud is als de mensheid zelf: Waarom? Want die waren er natuurlijk, die mensen.

Ze zien een rechtstreeks verband tussen zonde, het afwijken van de weg, de schuld die een mens daardoor op zich laadt en de straf die dan volgt in het oordeel om die schuld te boeten. Zij zeggen: wat een mens overkomt in het leven dat heeft in principe aan zichzelf te wijten. Het kwaad in deze wereld is een straf van God die nodig is om onze schuld te betalen. Van de watersnoodramp in Zeeland tot aan de varkenspest in Kootwijkerbroek, er zijn altijd wel vrome mensen die zeggen: het zou niet gebeurd zijn wanneer de mensen maar hadden geluisterd naar God en zijn gebod.

Nou ja, dat is dus de vraag waarmee in Lukas 13 de mensen bij Jezus komen. Is er een onomkeerbaar, onverbreekelijk verband tussen zonde en schuld en oordeel en straf?

Mensen vragen 'waarom', vooral als het leven tegenvalt. We willen graag grip op onze situatie, een gevoel van controle hebben, een verklaring of een zondebok voor wat fout ging, want, zo is volgens mij, de redenering, als je kunt aanwijzen of verklaren wat fout ging, kun je het daarna voor altijd goed doen. Misschien is datgene wat te verklaren is of waarvoor een schuldige aan te wijzen is makkelijker te accepteren dan wat onverklaarbaar is. Onverklaarbaarheid geeft onzekerheid en daarmee een gevoel van onveiligheid en kwetsbaarheid. Het confronteert je met de mogelijkheid dat in principe elke dag je laatste kan zijn. Ik denk dat het een kunst is om te accepteren dat er in dit leven veel onverklaarbaar is, dat een mens kwetsbaar kan zijn, eindig is.

En misschien hangt dat dan ook wel weer samen met de kunst van geloven. Als je durft te geloven dat er Iemand is die ons bevattingsvermogen te boven gaat.

Als je durft te geloven in een Schepper van hemel en aarde, die er voor ons mensen, zijn schepsels, wil zijn.

Als je durft te geloven dat die ENE, hoe ondoordringelijk ook voor ons, betrouwbaar is, liefde is en bron van alle leven, als je je aan die Iemand durft toe te vertrouwen, dan is de onvoorspelbaarheid van het leven misschien makkelijker te aanvaarden.

Omdat er dan bij alle ongrijpbaarheid in het leven ook een anker is: Gods nabijheid, Gods liefde en trouw die

weerspiegeld wordt, die vorm krijgt in de nabijheid, de liefde en trouw van mensen voor elkaar.

De mensen komen met een waarom-vraag bij Jezus, Waarom overkomt deze mensen dit? Was het omdat ze gezondigd hadden? Hadden ze iets ernstig verkeerd gedaan? Jezus geeft geen antwoord op die vraag.

Zegt Hij in feite dat de verklaring er niet toe doet, of misschien zegt Hij wel dat er geen verklaring is, of dat wat met deze mensen is gebeurd, iedereen kan overkomen.

Wat Hij in ieder geval zegt, wat de kern van zijn antwoord is, is dat er andere dingen zijn, die oneindig veel belangrijker in het leven zijn.

Jezus veroordeelt het stellen van de waarom-vraag niet, Hij geeft geen antwoord op het waarom.

Het doet er niet toe of die ander zondig is, daar hoef jij je niet druk over te maken, dat is de verantwoordelijkheid van die ander.

Jouw verantwoordelijkheid is je eigen leven, is wat jij doet, niet meer, niet minder. Een mens kan zomaar van alles overkomen. Dan is de waarom-vraag snel gesteld. Maar het heeft geen zin, deze vraag levert niets op, alleen maar schijn-duidelijkheid en schijn-veiligheid.

Daarom benadert Jezus het anders: omdat mensen kwetsbaar zijn, omdat het leven eindig is, omdat je zomaar wat kan overkomen, daarom spoort Hij mensen aan zich te bekeren.

Het is van groot belang hoe je vandaag leeft, omdat je niet weet of je morgen de kans krijgt het beter te doen. Beking, je keren naar wat goed is, niet blijven steken in de waarom-vraag, niet op afstand blijven staan kijken wat bij anderen gebeurt, maar jouw eigen leven, daar gaat het om, dat je goed leeft, vruchtbaar. Jezus noemt dat beking .

Je leven keren naar God, je leven keren naar je medemens.

Jezus roept mensen op nu in beweging te komen, nu gelijk, want je ziet maar, het kan gebeuren dat morgen te laat is.

Hij roept op om haast te maken. En dan vertelt Hij een gelijkenis. De gelijkenis van de vijgenboom. Deze boom draagt nog steeds geen vrucht, maar hij krijgt nog tijd. De eigenaar heeft nog even geduld met deze boom. Deze gelijkenis is een beeld voor het geduld en het ongeduld van de Eeuwige.

Niets liever wil God dan dat ons leven vruchtbaar is, waarom hebben we het anders gekregen. Hij kan haast niet wachten tot het zover is, tot onze levens vruchtbaar zijn.

Tegelijk is God bereid om te wachten, bereid om mensen nog een kans te geven. En er staat niet eens bij dat de vijgenboom veel vrucht moet dragen, als er maar vrucht is.

Als er maar iets gebeurt, als we maar iets doen. Je hoeft niet moedeloos terug te zakken in je stoel omdat het bij voorbaat een onhaalbare zaak is. Doen wat je kunt is

genoeg. Elke keer opnieuw beginnen. En is dat niet als Pasen voor ons leven? Een nieuw begin maken met vrucht dragen

Vrucht dragen kan zijn geduld hebben met een ander zoals God geduld heeft met ons, het kan zijn de stilte verdragen als een ander geen woorden heeft en niet weglopen maar bij die ander blijven.

Het kan zijn opnieuw luisteren naar een verhaal dat je al vaker hebt gehoord, omdat die ander het nodig heeft nog een keer te vertellen. Vrucht dragen, soms groots en opvallend, maar de kleine, vaak vrijwel onzichtbare vruchten zijn misschien nog wel veel belangrijker.

Al dat goede dat wordt gedaan zonder dat het de krant haalt, alles wat leven goed maakt.

Alles wat leven maakt zoals het door de Schepper van alle leven bedoeld is.

Elke vrucht is goed, als dat maar onze inzet is, om vrucht te dragen, de vruchten van de Geest, de vruchten waar God zelf ons toe inspireert, dat is waar Jezus toe oproept .

Dat ons leven vruchtbaar zal zijn,
juist op onze weg naar Pasen.

Stap voor stap, gaan we hoopvol verder.

Gaat u mee?

Gereformeerde Kerk, Loosdrecht

ds. Hillegonda Ploeger